

Juridiskās
palīdzības
administrācija

2009.gada publiskais pārskats

Rīga
2010

Pamatinformācija	3
JPA izveidošanas mērķis un kompetence	3
JPA darbības virzieni un uzdevumi	4
JPA sniegtie pakalpojumi	5
JPA struktūra	8
JPA 2009.gadam noteiktās prioritātes	9
Finanšu resursi un darbības rezultāti 2009.gadā	12
Budžeta informācija	12
Darbības rezultatīvie rādītāji 2009.gadā	14
2009.gadā veiktie pasākumi JPA darba optimizācijai, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai	26
Novērtējums par JPA darbības stratēģiju 2007.-2009.gadam	29
JPA personāls	31
Komunikācija ar sabiedrību	33
2010.gadā plānotie pasākumi	34

JPA izveidošanas mērķis un kompetence

Juridiskās palīdzības administrācija (turpmāk – JPA) ir Tieslietu ministrijas padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas izveidota 2006.gada 1.janvārī. JPA tika veidota, pamatojoties uz 2005.gada 17. martā pieņemto Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu, kā arī uz Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums”.

Ar Ministru kabineta 2004. gada 9. marta rīkojumu Nr.156 „Par Konceptiju valsts apmaksātās juridiskās palīdzības sistēmas izveidošanai Latvijā” tika atbalstīta koncepcija, kura noteica, lai panāktu atbilstību Satversmei un starptautiskām cilvēka tiesību normām, juridiskās palīdzības sistēmu Latvijā nepieciešams reformēt un paplašināt.

2005.gada 1.jūnijā stājās spēkā Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likums, kas noteic fiziskas personas tiesības uz taisnīgu tiesas aizsardzību, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai. Sākotnēji valsts nodrošināto juridisko palīdzību organizēja Tieslietu ministrijas Juridiskās palīdzības nodaļa, bet ar 2006.gada 1.janvārī tika izveidota JPA, kura ir atbildīgā iestāde par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktajos gadījumos, kā arī par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanai paredzēto finanšu līdzekļu apsaimniekošanu.

2006.gada 20.jūnijā stājās spēkā likums „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, kas paredz valsts kompensāciju saņemšanu ikvienai fiziskai personai, kura Kriminālprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir atzīta par cietušo un kurai noziedzīga nodarījuma, kas ticis vērstis pret personas dzīvību vai veselību un ir iestājusies personas nāve vai cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi, vai noziedzīgā rīcība bijusi vērsta pret personas dzimumneaizskaramību, rezultātā radīts morāls aizskārums, fiziskas ciešanas vai mantisks zaudējums, kā arī noteic JPA par atbildīgo iestādi.

JPA misija ir nodrošināt maznodrošināto un trūcīgo personu un to personu, kuru īpašā situācija, īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis uzskatāms par atbilstošu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanai, pieeju taisnīgai tiesas aizsardzībai, nodrošinot valsts garantētu finansiālu atbalstu juridiskās palīdzības saņemšanai, un izveidot taisnīgu un atbilstošu valsts kompensācijas mehānismu tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem.

JPA funkcijas:

- juridiskās palīdzības nodrošināšana trūcīgām un maznodrošinātām personām un personām, kuras, ievērojot to īpašo situāciju, īpašuma stāvokli un ienākumu līmeni, nav spējīgas īstenot savu tiesību aizsardzību;
- valsts kompensāciju izmaksāšana tīšos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos JPA apsaimniekošanā esošo valsts budžeta līdzekļu piedziņa.

JPA darbības virzieni un uzdevumi

Saskaņā ar Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumu, likumu „Par valsts kompensāciju cietušajiem” un Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumiem Nr.869 „Juridiskās palīdzības administrācijas nolikums” pastāv divi JPA darbības virzieni, kas nodrošina deleģēto funkciju un uzdevumu īstenošanu:

1. pieejas nodrošināšana taisnīgai tiesas aizsardzībai maznodrošinātām un trūcīgām personām un personām, kuru īpašā situācija, īpašuma stāvoklis un ienākumu līmenis uzskatāms par atbilstošu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanai;
2. valsts kompensāciju izmaksāšanas nodrošināšana personām, kuras cietušas tīšos noziedzīgos nodarījumos un tām nodarīti smagi vai vidēja smaguma miesas bojājumi, iestājusies personas nāve, aizskarta dzimumneaizskaramība vai cietušais inficēts ar cilvēka imūndeficīta vīrusu, B vai C hepatītu.

Uzdevumu īstenošanai JPA izmanto Tieslietu ministrijas budžeta programmā "Juridiskās palīdzības nodrošināšana" un "Kriminālsodu izpilde" paredzētos līdzekļus. Budžeta programmas "Juridiskās palīdzības nodrošināšana" ietvaros JPA apsaimnieko valsts budžeta līdzekļus, kas paredzēti valsts nodrošinātajai juridiskajai palīdzībai, savukārt budžeta programmas „Kriminālsodu izpilde” ietvaros valsts kompensācijas cietušajiem izmaksāšanu.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, JPA veic šādus uzdevumus:

- izskata iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam un pieņem lēmumu par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt;
- izskata valsts kompensācijas pieprasījumus un pieņem lēmumu par valsts kompensācijas izmaksu vai atteikumu to izmaksāt;
- izmaksā juridiskajai palīdzībai paredzētos līdzekļus juridiskās palīdzības sniedzējiem;
- izmaksā valsts kompensācijām cietušajiem paredzētos līdzekļus;

- izskata personu iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanai un slēdz līgumus ar juridiskās palīdzības sniedzējiem;
- normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos piedzen valsts budžeta līdzekļus, kas izmaksāti juridiskās palīdzības nodrošināšanai un valsts kompensācijās cietušajiem;
- uztur valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas reģistru.

JPA sniegtie pakalpojumi

Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība

Lai persona saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību civillietās un privātās apsūdzības kriminālprocesos (cietušajiem), tai jāaizpilda tipveida iesniegums un jāiesniedz tas JPA, kā arī jāpievieno tam dokumentu kopijas, kas apliecina personas tiesības pieprasīt juridisko palīdzību, piemēram, izziņa par trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusu (ja tāds piešķirts), kā arī citu dokumentu kopijas, kas saistītas ar strīda raksturu, lietas virzību (piemēram, darba līguma vai citu ar darba devēju saistītu dokumentu kopijas – ja strīds saistīts ar darba tiesībām, īres līguma kopija - ja ar dzīvokļa īri saistītas problēmas utt.).

Iesniegumu un arī informāciju par iesnieguma aizpildīšanu un tai pievienojamiem dokumentiem bez maksas var saņemt JPA apmeklētāju apkalpošanas centrā, JPA interneta mājas lapā www.jpa.gov.lv, zvanot uz bezmaksas informatīvo tālruni 8000 18 01 vai pašvaldībā, kuras administratīvajā teritorijā ir personas dzīvesvieta vai kurā tā tiesiski uzturas.

Iesniegumu par juridisko palīdzību JPA izskata un lēmumu par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt pieņem 21 dienas laikā, bet lietās, kas skar bērnu tiesības, 14 dienu laikā no dienas, kad saņemts iesniegums par juridisko palīdzību.

Lēmuma par juridiskās palīdzības piešķiršanu izpildei JPA norīko juridiskās palīdzības sniedzēju konkrētajā lietā. JPA izvēlas juridiskās palīdzības sniedzēju konkrētajā lietā, ņemot vērā juridiskās palīdzības sniedzēja kompetenci, specializāciju, noslogojumu, spēju konkrētajā lietā sniegt juridisko palīdzību (piemēram, izvērtēt interešu konflikta iespējamību) un prakses vietu, lai izvērtētu, kāds attālums jāveic personai, lai saņemtu juridisko palīdzību. JPA informē juridiskās palīdzības pieprasītāju par norīkoto juridiskās palīdzības sniedzēju, juridiskās palīdzības apjomu, kā arī par vietu un laiku, kur un kad būs pirmā tikšanās ar juridiskās palīdzības sniedzēju.

Lēmums par juridiskās palīdzības piešķiršanu vai atteikumu to piešķirt ir administratīvs akts un šo lēmumu persona var apstrīdēt, iesniedzot attiecīgu iesniegumu Tieslietu ministrijai. Savukārt, Tieslietu ministrijas lēmumu, kas pieņemts par apstrīdēto JPA lēmumu, persona var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā. Administratīvās rajona tiesas nolēmums nav pārsūdzams.

Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktā iesnieguma iesniegšanas un izskatīšanas kārtība neattiecas uz aizstāvības vai pārstāvības nodrošināšanu kriminālprocesā (publiskās apsūdzības lietās). Attiecīgi valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība kriminālprocesā (pārstāvības publiskās apsūdzības lietās vai aizstāvības nodrošināšana) tiek nodrošināta Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos un kārtībā.

Tāpat Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktā iesnieguma iesniegšanas un izskatīšanas kārtība neattiecas uz juridiskās palīdzības nodrošināšanu apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros. Saskaņā ar Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma 3., 5., 23. pantu patvēruma meklētājiem valsts nodrošina juridisko palīdzību apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros, ja no institūcijas, kas atbildīga par patvēruma iesnieguma izskatīšanu, pēc juridiskās palīdzības sniegšanas nepieciešamības izvērtēšanas JPA saņemts attiecīgs pieprasījums.

Valsts nodrošināto juridisko palīdzību pārrobežu strīdos personām, kuru pastāvīgā dzīvesvieta ir Latvijā un kurām radies civiltiesiska rakstura strīds citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā, ir tiesības pieprasīt tieši vai ar Administrācijas starpniecību iesniedzot veidlapu juridiskās palīdzības pieprasījumam citā Eiropas Savienības dalībvalstī attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei. Šajā gadījumā Administrācija nodrošina, to, ka pieprasījumam ir pievienoti visi apliecinājošie dokumenti un to tulkojumi, par kuriem tai ir zināms, ka tie ir vajadzīgi, lai pieprasījumu izskatītu un septiņu dienu laikā pēc visu tulkojumu saņemšanas kopā ar noformētu juridiskās palīdzības pārsūtīšanas pieprasījuma veidlapu un nepieciešamajiem dokumentiem nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

Valsts kompensācijas cietušajiem

Lai persona saņemtu valsts kompensāciju, tai jāaizpilda tipveida iesniegums – valsts kompensācijas pieprasījuma veidlapa.

Ja valsts kompensācijas pieprasīšanas brīdī kriminālprocesā nav pieņemts galīgais nolēmums, cietušais valsts kompensācijas pieprasījumam pievieno procesa virzītāja izziņu, kurā sniegta informācija atbilstoši likuma „Par valsts kompensāciju cietušajiem” 8.panta otrajai daļai. Savukārt, ja kriminālprocess ir pabeigts vai stājies spēkā procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu nereabilitējošu apstākļu dēļ, cietušais valsts kompensācijas pieprasījumam pievieno spēkā stājušos galīgo procesa virzītāja nolēmumu. Ja tiesas spriedumā vai procesa virzītāja galīgajā nolēmumā cietušajam kriminālprocesuālajā vai civilprocesuālajā kārtībā noteiktais atlīdzinājums par noziedzīgā nodarījuma rezultātā radīto kaitējumu nav izpildīts vai izpildīts nepilnīgi, procesa virzītāja galīgajam nolēmumam pievieno izpildu dokumenta kopiju.

JPA mēneša laikā pēc valsts kompensācijas pieprasījuma saņemšanas izvērtē iesniegtos dokumentus un pieņem lēmumu par valsts kompensācijas izmaksāšanu vai atteikumu to izmaksāt.

Valsts kompensāciju izmaksā mēneša laikā pēc dienas, kad pieņemts lēmums par valsts kompensācijas izmaksu, ieskaitot valsts kompensācijas summu valsts kompensācijas pieprasījumā norādītājā norēķinu kontā.

Lēmums par valsts kompensācijas izmaksāšanu vai atteikumu to izmaksāt ir administratīvs akts un šo lēmumu persona var apstrīdēt Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā, iesniedzot attiecīgu iesniegumu JPA, kas iesniegumu pārsūta Tieslietu ministrijai. Savukārt Tieslietu ministrijas lēmumu Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā.

JPA pieņem lēmumu par citā Eiropas Savienības dalībvalstī pastāvīgi dzīvojošas personas pieprasījumu izmaksāt kompensāciju par kaitējumu, kas radies Latvijas teritorijā izdarīta noziedzīga nodarījuma rezultātā.

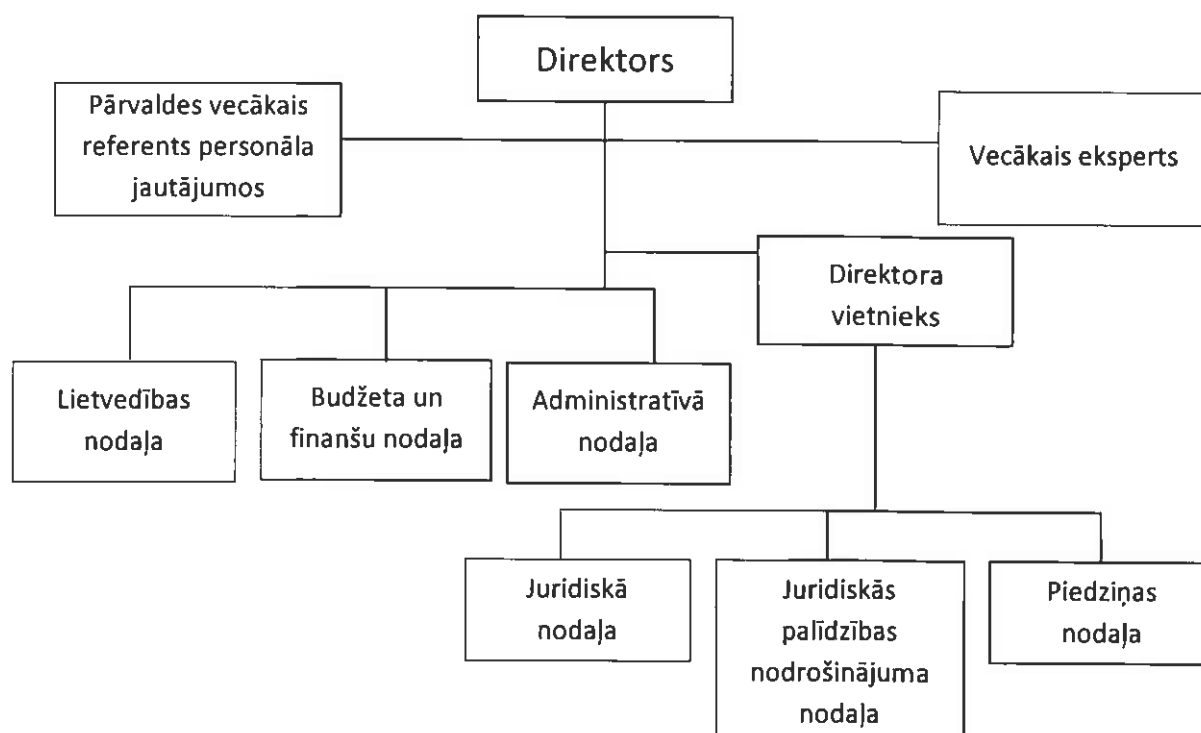
Savukārt, cietušajam, kurš pastāvīgi dzīvo Latvijā un kuram radies kaitējums citas Eiropas Savienības dalībvalsts teritorijā izdarīta noziedzīga nodarījuma rezultātā, ir tiesības tieši vai ar JPA starpniecību iesniegt valsts kompensācijas pieprasījumu attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei. Šajā gadījumā JPA septiņu dienu laikā noformē valsts kompensācijas pieprasījumu atbilstoši konkrētās Eiropas Savienības dalībvalsts noteiktajam kompensācijas pieprasījumam un kopā ar citiem nepieciešamajiem dokumentiem nosūta attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetentajai iestādei.

Valsts kompensācijas pieprasījuma veidlapu un arī informāciju par tās aizpildīšanu, kā arī pievienojamiem dokumentiem bez maksas var saņemt JPA, tās interneta mājas lapā www.jpa.gov.lv, zvanot uz bezmaksas informatīvo tālruni 800 18 01 vai pie kriminālprocesa virzītāja (attiecīgi – policijā, prokuratūrā vai tiesā).

JPA struktūra

JPA ir viena līmeņa iestāde, t.i., tās administratīvi funkcionālais aparāts atrodas vienkopus, un ir izvietots Rīgā. JPA nav filiāļu vai reģionālo nodaļu. Lai nodrošinātu sniegto pakalpojumu pieejamību Latvijas reģionos, JPA sadarbojas ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, valsts un pašvaldību institūcijām, nevalstiskajām organizācijām (turpmāk – NVO) u.c.

2009.gadā JPA struktūru veido direktors, kuram tieši pakļauts direktora vietnieks, vairāki darbinieki un nodaļas. Direktoram ir pakļautas Lietvedības nodaļa, Administratīvā nodaļa un Budžeta un finanšu nodaļa, kā arī vecākais eksperts un pārvaldes vecākais referents personāla jautājumos, savukārt direktora vietniekam – Juridiskā nodaļa, Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļa, Piedziņas nodaļa.

JPA 2009.gadam noteiktās prioritātes

JPA 2009.gadam izvirzīja šādas galvenās prioritātes:

1. ar 2009.gada 1.janvāri ieviest un uzraudzīt jauno kārtību personu aizstāvības nodrošināšanai kriminālprocesā;
2. pilnveidot valsts kompensācijām izmaksāto līdzekļu piedziņu, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos,
3. optimizēt valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanas kārtību, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem normatīvajos aktos, kas regulē valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

1. Jaunās kārtības personu aizstāvības nodrošināšanai kriminālprocesā ieviešana

Prioritāte - ar 2009.gada 1.janvāri ieviest un uzraudzīt jauno kārtību personu aizstāvības nodrošināšanai kriminālprocesā - ir īstenota.

Nemot vērā to, ka bija nepieciešams noteikt optimālu un savlaicīgu aizstāvju vai pārstāvju (advokātu) aicināšanas kārtību valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanai kriminālprocesā ar mērķi savlaicīgi nodrošināt personai likumā paredzētās tiesības uz advokātu sniegto juridisko palīdzību kriminālprocesā, tika veikti grozījumi Kriminālprocesa likumā, Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, Latvijas Republikas Advokatūras likumā. Minētie grozījumi stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likumu katrai personai, par kuru izteikts pieņemums vai apgalvojums, ka tā izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, ir tiesības uz aizstāvību, tas ir, tiesības zināt, kāda nodarījuma izdarīšanā to tur aizdomās vai apsūdz, un izvēlēties savu aizstāvības pozīciju. Tiesības uz aizstāvību persona var īstenot pati vai uzaicinot par aizstāvi pēc savas izvēles personu, kura saskaņā ar šo likumu var būt aizstāvis. Kriminālprocesa likumā noteiktajos gadījumos aizstāvja piedalīšanās ir obligāta. Ja persona sava mantiskā stāvokļa dēļ nevar uzaicināt aizstāvi, valsts nodrošina tai aizstāvību un lemj par aizstāvja darba samaksu no valsts līdzekļiem, pilnīgi vai daļēji atbrīvojot personu no tās.

Kriminālprocesa likums nosaka, ka vienošanos ar advokātu par aizstāvību slēdz pati persona vai tās interesēs citas personas. Procesa virzītāji neslēdz vienošanos par aizstāvību un nevar aicināt konkrētu advokātu par aizstāvi, bet nodrošina ieinteresēto personu ar nepieciešamo informāciju un dod tai iespēju izmantot sakaru līdzekļus aizstāvja uzaicināšanai.

Procesa virzītājs lēmumu par nepieciešamību nodrošināt pārstāvi kriminālprocesā paziņo attiecīgās tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākajam gadījumos, kad aizstāvja piedalīšanās kriminālprocesā ir obligāta, bet persona nav vēlējusies aizstāvi. Vai arī ja persona, kurai ir tiesības uz aizstāvību, nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību un ja tās mantiskais stāvoklis izslēdz iespēju samaksāt par aizstāvja palīdzības nodrošināšanu no saviem līdzekļiem (nepilngadīgās cietušās personas pārstāvja vai cietušās pilngadīgās,

trūcīgas vai maznodrošinātas personas pārstāvja uzaicināšanai), tai ir tiesības tikt atbrīvotai no samaksas par aizstāvja palīdzību, kas tādā gadījumā tiek segta no valsts līdzekļiem. Šādos gadījumos Zvērinātu advokātu vecākais ne vēlāk kā triju darbdienu laikā pēc procesa virzītāja pieprasījuma saņemšanas paziņo procesa virzītājam par konkrētā advokāta piedalīšanos kriminālprocesā. Savukārt, JPA nodrošina samaksu advokātam par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanu personai, kura nav noslēgusi vienošanos par aizstāvību/pārstāvību, kā arī nodrošina samaksu zvērinātu advokātu vecākajiem.

2. Valsts kompensācijām izmaksāto līdzekļu piedziņas procedūru pilnveide

Lai nodrošinātu tiesisku un efektīvu cietušajiem izmaksāto valsts kompensāciju piedziņas mehānismu 2009.gada 11.jūnijā tika veikti grozījumi likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, kas stājās spēkā 2009.gada 1.augustā. Ar šī likuma spēkā stāšanos tika noteikta detalizēta kārtība, kādā nodrošināma izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no cietušā, kurš apzināti sniedzis nepatiesas ziņas, lai saņemtu valsts kompensāciju, kā arī no apsūdzētā, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” nostiprinātās normas ļauj JPA atsevišķos gadījumos neuzsākt vai izbeigt izmaksātās valsts kompensācijas summas piedziņu.

3. Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanas kārtības optimizēšana, izstrādājot priekšlikumus normatīvo aktu pilnveidošanai, kas regulē valsts nodrošināto juridisko palīdzību.

Nemot vērā finansējuma samazinājumu, kā arī lai optimizētu valsts nodrošinātās palīdzības saņemšanas kārtību, 2009.gada 1.jūlijā stājās spēkā likums „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”. Ar minētajiem grozījumiem no Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likuma izslēgtas normas par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu administratīvajās lietās, izņemot apelācijas procedūrās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros, kā arī paplašināti atteikuma pamati par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanu civillietās (prasījumi par goda un cieņas aizskaršanu, prasījumi saistīti ar greznumlietām vai greznuma pakalpojumiem, saistībā ar morālā kaitējuma atlīdzināšanu).

2009.gadā JPA nav piešķirts papildu finansējums, lai nodrošinātu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniedzējiem samaksu un ar to saistītos atlīdzināmos izdevumus. Līdz ar to tika izdoti Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1493 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību", kas nosaka, ka no 2010.gada 1.janvāra līdz 2012.gada 31.decembrim netiek palielināts samaksas un atlīdzināmo izdevumu apmērs (atbilstoši tam, kas tika plānots Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumos Nr.1068 "Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" (spēkā līdz 31.12.2009.)).

2009.gada 1.augustā stājās spēkā Ministru kabineta 2009.gada 21.jūlija noteikumi Nr.805 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu”, kas nosaka jaunu, valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasītājiem sprotamāku valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījuma veidlapas paraugu.

2010.gada 1.janvāri stājas spēkā Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra noteikumi Nr.1484 „Noteikumi par personas īpašuma stāvokļa un ienākumu līmeņa atbilstību valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanai pārrobežu lietās un lietās atbilstoši Latvijas Republikas noslēgtajām starptautiskajām saistībām un minētās atbilstības izvērtēšanas kārtību”. Šie noteikumi nosaka gadījumus, kādos personām (atbilstoši Latvijas Republikas noslēgtajām starptautiskajām saistībām ir tiesības uz Latvijas Republikas nodrošināto juridisko palīdzību un personām, kurām nepieciešama Latvijas Republikas nodrošinātā juridiskā palīdzība pārrobežu strīdos un kuras pastāvīgā dzīvesvieta vai domicils ir kāda no Eiropas Savienības dalībvalstīm) kurām nav paredzēta iespēja saņemt maznodrošinātās vai trūcīgās personas statusu Latvijas Republikā, ienākumu līmenis un īpašuma stāvoklis uzskatāms par atbilstošu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanai un to izvērtēšanas kārtību.

2010.gada 1.janvāri stājas spēkā Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumi Nr.1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzinājumiem izdevumiem un to izmaksas kārtību”, kas nosaka:

- valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības veidus, proti, valsts nodrošina juridisko palīdzību civilīetās, administratīvajās lietās patvēruma piešķiršanas procesa ietvaros, kriminālprocesā, kā arī pārrobežu strīdu lietās;
- valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu;
- valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības samaksas apmēru un ar juridiskās palīdzības sniegšanu saistītos atlīdzināmos izdevumus, to apmēru un izmaksas kārtību.

Ar 2009.gada 1.janvāri stājās spēkā Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumi Nr.1093 „Noteikumi par zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu noteikšanas kārtību un apmēriem”, kas nosaka tiesas darbības teritorijas zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības apmēru un tā noteikšanas kārtību, atlīdzināmo izdevumu veidus, apmērus un noteikšanas kārtību, zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu piešķiršanas kārtību, pārskata par atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu izlietojumu saturu un iesniegšanas kārtību. Savukārt, lai nodrošinātu valsts budžeta izdevumu samazinājumu, tika izstrādāti Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumi Nr.965 "Grozījumi Ministru kabineta 2008.gada 22.decembra noteikumos Nr.1093 "Noteikumi par zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu noteikšanas kārtību un apmēriem"", kas paredz no 2009.gada 1.septembra līdz 2012.gada 31.decembrim par 20% samazināt zvērinātu advokātu vecāko atlīdzības apmēru un par 40% samazināt atlīdzināmo izdevumu apmēru no 2009.gadam noteiktā atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu apmēra.

Finanšu resursi un darbības rezultāti 2009.gadā

Budžeta informācija

Nr. p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			Apstiprināts likumā	Faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	2 072 416	1 727 270	1 719 325
1.1.	dotācijas	2 045 597	1 709 390	1 709 390
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi			
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	26 819	17 880	9 935
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	1 886 793	1 734 681	1 726 736
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	1 865 127	1 733 015	1 725 070
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	1 604 927	1 380 510	1 372 565
2.1.2.	Procentu izdevumi			
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	260 200	352 505	352 505
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība			
2.1.5.	uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	21 666	1 666	1 666

JPA budžetu 2009.gadā veidoja valsts budžeta programma – 45.00.00 „Juridiskās palīdzības nodrošināšana”.

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2009.gadam” (ar grozījumiem) JPA 2009.gada valsts budžeta finansējums ir Ls 1 719 325 latu (tajā skaitā, ārvalstu finanšu palīdzība). Atbilstoši galvenajiem darbības virzieniem, tas tiek izmantots sekojoši:

JPA uzturēšana

JPA 2009.gadā piešķirtais finansējuma apjoms ir 610 296,00 latu, finansējums apgūts 100%.

No kopējā izlietotā finansējuma 377 462,00 latu izlietoti darbinieku atlīdzībai (tai skaitā 294 801,00 latu darbinieku atalgojumam un 82 661,00 latu darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas iemaksām, sociāla rakstura pabalstiem un kompensācijām). Vidējā darba samaksa darbiniekiem pārskata gadā, ieskaitot vadību, bija Ls 630,00 (bruto).

JPA kapitālajiem izdevumiem piešķirti 1 666,00 latu, finansējums apgūts 100%.

Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība

Piešķirtais finansējuma apjoms 2009.gadā ir 738 500,00 latu (tajā skaitā Ls 157492 zvērinātu advokātu vecākajiem), finansējums apgūts 100%.

Gada laikā JPA no juridiskās palīdzības sniedzējiem saņēmusi 21 135 paziņojumus par sniegto juridisko palīdzību, t.sk., pēc JPA norīkojumiem civillietās, administratīvajās lietās un krimināllietās cietušajiem – 1906, aizstāvības nodrošināšanai kriminālprocesā pēc procesa virzītāja uzaicinājuma – 19 166, kā arī 63 par sniegto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu. Juridiskās palīdzības sniedzējiem par veikto darbu izmaksāti 581 261,00 latu, no tiem krimināllietās, galvenokārt aizstāvības nodrošināšanai – 540 318,00 latu, civillietās – 37 783,00 latu un administratīvajās lietās 1865,00 latu, bet par sniegto valsts nodrošināto juridisko palīdzību saskaņā ar Ārstniecības likuma 68. ¹ pantu – 1295,00 latu.

Par valsts nodrošinātās aizstāvības vai pārstāvības organizēšanu kriminālprocesā zvērinātu advokātu vecākajiem izmaksāta atlīdzība un atlīdzināmie izdevumi Ls 157 492 saskaņā ar 2008.gada 22.decembra noteikumiem Nr.1093 „Noteikumi par zvērinātu advokātu vecākā atlīdzības un atlīdzināmo izdevumu noteikšanas kārtību un apmēriem”.

Valsts kompensācijas cietušajiem

2009.gadā piešķirtais finansējums ir 215 285,00 latu, finansējums apgūts 100%. No līdzekļiem neparedzētiem gadījumiem papildus piešķirti 137 220,00 latu.

2009.gadā valsts kompensācijas maksimālais apmērs tika noteikts 5 valstī noteiktās minimālās mēneša darba algas, t.i., 900 latu. Salīdzinājumā ar 2008.gadu ir pieaudzis valsts kompensāciju pieprasījumu skaits.

Pārskata gadā saņemti 689 personu valsts kompensācijas pieprasījumi. JPA 2009.gadā pieņēmusi 596 lēmumus par valsts kompensācijas izmaksu un 83 lēmumus par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju. Pārskata gadā izmaksātas 547 valsts kompensācijas, tajās izmaksājot 352 505,00 latus, t.sk., par cietušā nāvi – 140 300,00 latus, par dzimumneaizskaramības pārkāpumiem – 82 740,00 latus, par smagiem miesas bojājumiem – 59 875,24 latus un par vidēja smaguma miesas bojājumiem 69 589,76 latus. Salīdzinoši, 2008.gadā saņemti 590 personu valsts kompensācijas pieprasījumi. JPA 2008.gadā pieņēmusi 476 lēmumus par valsts kompensācijas izmaksu un 77 lēmumus par atteikumu izmaksāt valsts kompensāciju. Pārskata gadā izmaksātas 444 valsts kompensācijas, tajās izmaksājot 260 200,00 latus, t.sk., par cietušā nāvi – 106 400,00 latus,

par dzimumnoziegumiem – 45 160,00 latus, par smagiem miesas bojājumiem – 64 035,00 latus un par vidēja smaguma miesas bojājumiem 44 605,00 latus.

Eiropas Komisijas Krimināltiesību programmas projekts „Labākās pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā”

2008.gada 16.maijā tika noslēgts līgums starp Eiropas Komisiju un JPA par granta projekta „Labākās pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā” finansējumu un realizāciju.

Projekta kopējais finansējums – Ls 53 597, no tā ārvalstu finanšu palīdzība Ls 36 754, Latvijas līdzfinansējums – Ls 16 843.

2009.gada projekta kopējais finansējums sastādīja 18 024,00 latu, no tā ārvalstu finanšu palīdzība 9935,00 latu, Latvijas Republikas līdzfinansējums – 8089,00 latu. 2008.gadā projekta ietvaros tika izlietoti 35 573,00 latu, no tā ārvalstu finanšu palīdzība 26 819,00 latu, Latvijas Republikas līdzfinansējums – 8 754,00 latu.

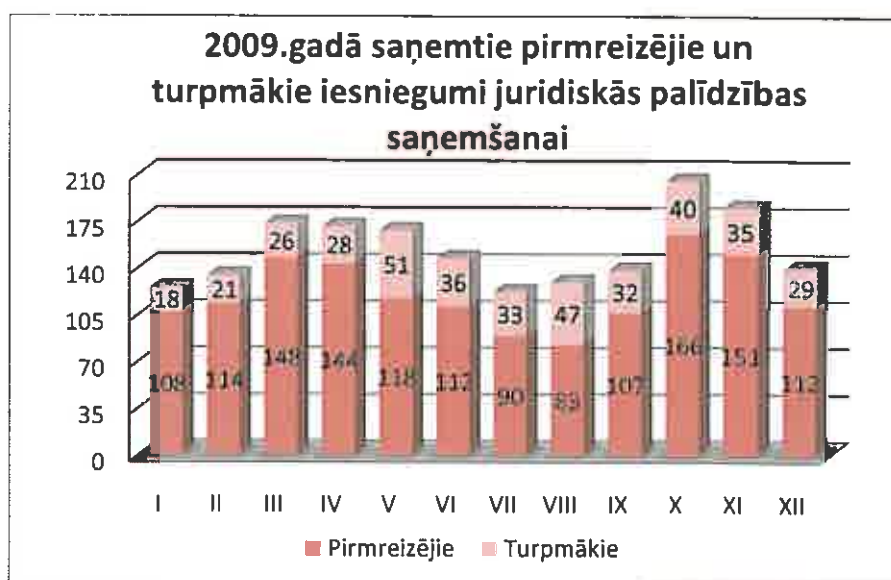
Darbības rezultatīvie rādītāji 2009.gadā

Nr.p. k.	Rezultatīvais rādītājs	Skaits 2009.g.	Skaits 2008.g.
Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība			
1.	Reģistrēto iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam skaits	1849	1122
2.	Lēmumu par valsts nodrošināto juridisko palīdzību (piešķiršanu un atteikumu) skaits	1788	1152
3.	Norīkojumi juridiskās palīdzības sniedzējiem, kopskaits	1328	1069
4.	Noslēgti līgumi ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, kas nav advokāti	30	25
4.1.	t.sk. jauni līgumi	13	14
5.	Noslēgti līgumi ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, kas ir advokāti	103	108
5.1.	t.sk. jauni līgumi	44	21
6.	Saņemti paziņojumi par sniegto juridisko palīdzību (tūkst.)	21	19
6.1.	t.sk. kriminālprocesā (tūkst.)	19	18
Valsts kompensācijas cietušajiem			
7.	Reģistrēto valsts kompensācijas pieprasījumu skaits	689	590
8.	Lēmumu par valsts kompensāciju (izmaksāšanu vai atteikumu) skaits	679	553
9.	Personu, kuras saņēmušas valsts kompensāciju, skaits	596	444
10.	Izmaksātās valsts kompensācijas, % no kopējā izskatīto valsts kompensācijas pieprasījumu skaita	84	80

Citi			
11.	Reģistrēto iesniegumu, kas nav iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam vai valsts kompensācijas pieprasījumi, skaits	255	246
12.	Informatīvo pasākumu skaits	17	41
13.	Sniegtās konsultācijas pa informatīvo tālruni par tiesībām vērsties pēc valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijām, skaits	2409	4016

Darbības rezultāti valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības jomā

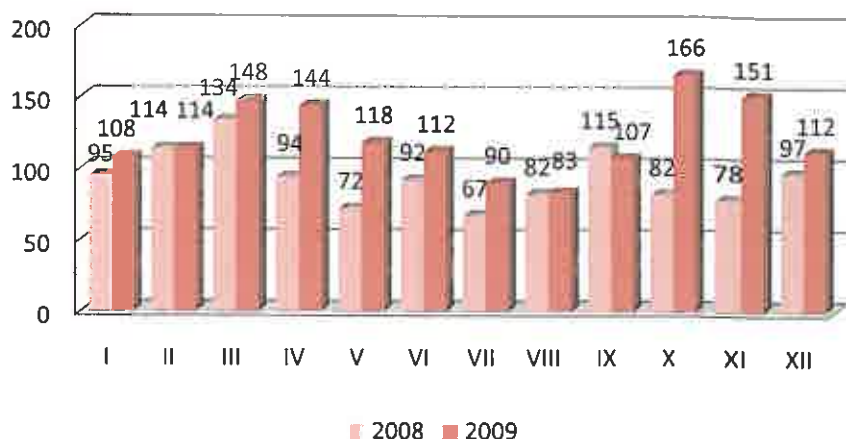
JPA 2009.gadā valsts nodrošināto juridisko palīdzību lūgušas 1849 personas. Visvairāk iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam saņemti martā, aprīlī, oktobrī un novembrī – attiecīgi 174, 172, 206 un 185. Vidēji mēnesī JPA saņēma 154 valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumus: 121 – pirmreizējo iesniegumu un 33 turpmākās juridiskās palīdzības pieprasījumus.

Savukārt, 2008.gadā personas ar pirmreizējiem iesniegumiem vērsās 1122 gadījumos. Visvairāk pirmreizējie iesniegumi tika saņemti februārī, martā un septembrī – attiecīgi 114, 134 un 115, proti, vidēji mēnesī JPA saņēma 94 pirmreizējus iesniegumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam.

Salīdzinot pārskata gada rādītājus, redzams, ka vidējais pirmreizēji saņemto iesniegumu skaits mēnesī pieaudzis par 29% salīdzinājumā ar 2008.gadu un par 44% salīdzinot ar 2007.gadu.

2008. un 2009.gadā saņemtie pirmreizējie iesniegumi juridiskās palīdzības saņemšanai

Pārskata gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem vērojams valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumu pieaugums. No 2009.gadā pieņemtajiem 1788 lēmumiem par valsts nodrošināto juridisko palīdzību 1534 gadījumos - 86% pieņemts personai pozitīvs lēmums, savukārt 254 gadījumos - 14% pieņemts lēmums atteikt piešķirt juridisko palīdzību. Pozitīvo lēmumu un atteikumu proporcija ir līdzīga 2008.gada rezultātiem.

Pozitīvo un negatīvo lēmumu īpatsvars 2009.gadā

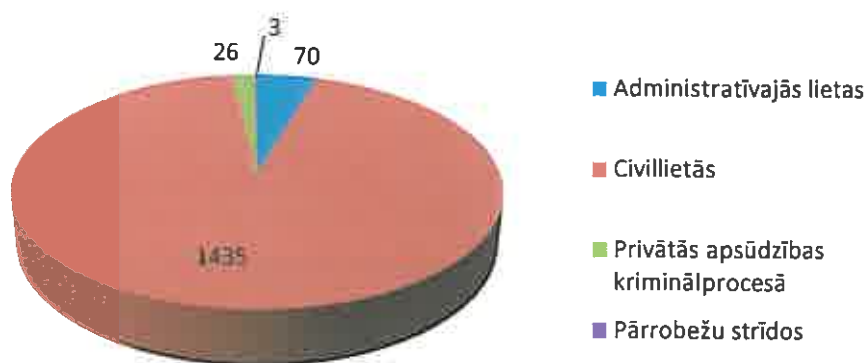
Aptuveni pusei no personām, kuras saņēmušas valsts nodrošināto juridisko palīdzību, dzīvesvieta ir Rīga 49% , savukārt ārpus Rīgas visvairāk savu tiesību aizsardzībai valsts nodrošināto juridisko palīdzību ir saņēmuši Zemgalē dzīvojošie – 16%, bet vismazāk Latgalē – 5%.

2009.gadā pieņemto lēmumu sadalījums pēc personas dzīves vietas (tiesu apgabaliem)

Visbiežāk iedzīvotāji vēršas pēc juridiskās palīdzības civiltiesību jautājumos. No visiem 2009.gadā pieņemtajiem pozitīvajiem lēmumiem par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanu 94% jeb 1434 lēmumi ir saistīti ar juridiskās palīdzības piešķiršanu civillietās. 5% gadījumu juridiskā palīdzība piešķirta administratīvajās lietās (70 lēmumi), 2% - krimināllietās cietušajiem (26 lēmumi), kā arī pieņemti 3 lēmumi pārrobežu strīdu jautājumos.

2009.gadā pieņemto lēmumu sadalījums pa lietu veidiem

Personas pēc valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības civillietās galvenokārt vēršas strīdu risināšanai saistībā ar:

- 1) ģimenes tiesībām (laulības šķiršana, uzturlīdzekļu saviem bērniem vai sev piedziņa, palielināšana vai samazināšana, piedziņu vēršot pret otru bērna vecāku, saviem vecākiem vai vecvecākiem, paternitātes noteikšana vai paternitātes pieņemuma apstrīdēšana, saskarsmes tiesību ar bērnu realizēšana u.c.);

- 2) dzīvokļa tiesībām plašākā nozīmē (īres un komunālo pakalpojumu samaksas strīdi, pamatpakalpojumu nenodrošināšana, izlikšana no dzīvojamās telpas, īpašumtiesību atjaunošana u.c.);
- 3) darba tiesībām (atjaunošana darbā, nesamaksātās darba samaksas, neizmantotā atvaļinājuma, kompensāciju piedziņa u.c.);
- 4) zaudējumu piedziņu (kustamā un nekustamā īpašuma bojāšanas gadījumi, prasības saistībā ar noziedzīga nodarījuma rezultātā nodarīto kaitējumu personas veselībai, dzīvībai u.c.);
- 5) parādu piedziņu (līgumsaistību nepildīšana, līgumsoda vai no līguma izrietošo saistību nepamatota piedziņa u.c.).

Tāpat tiek saņemti iesniegumi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam, lai risinātu jautājumus par personas atzīšanu par rīcībnespējīgu, juridiska fakta konstatēšanu u.c.

Savukārt pēc valsts nodrošinātās palīdzības administratīvajās lietās personas vēršas galvenokārt, lai risinātu strīdus lietās par:

- 1) valsts un pašvaldību sociālajiem pabalstiem un sociālajiem pakalpojumiem;
- 2) vecuma, invaliditātes pensiju aprēķināšanu un izmaksu;
- 3) veselības aprūpes, ārstniecības pārkāpumiem;
- 4) valsts un pašvaldību iestāžu faktisko rīcību.

Sadarbības rezultāti ar juridiskās palīdzības sniedzējiem

2009.gadā ir saņemti 21135 paziņojumi juridiskās palīdzības sniedzēju darba apmaksai par kopējo summu – 581 261,49 latu, no tiem 540 318,06 latu izmaksāti par juridiskās palīdzības sniegšanu krimināllietās, 37 783,22 latu izmaksāti par juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās un 1865,41 latu izmaksāti par juridiskās palīdzības sniegšanu administratīvajās lietās.

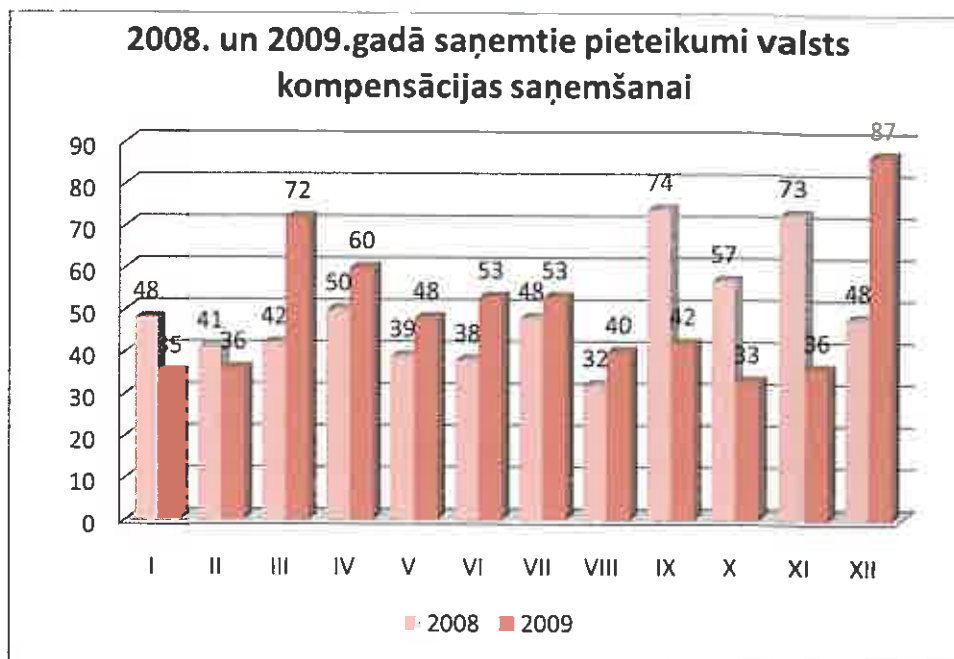
Salīdzinoši 2008.gadā atlīdzībai par valsts nodrošināto juridisko palīdzību izmaksāti 586 081,47 latu, no tiem 547 561,98 latu par juridiskās palīdzības sniegšanu krimināllietās, 35 375,43 latu par juridiskās palīdzības sniegšanu civillietās, bet 2268,06 latu izmaksāti par juridiskās palīdzības sniegšanu administratīvajās lietās.

	2009.gads		2008.gads	
	Paziņojumu skaits	Izmaksas apjoms (LVL)	Paziņojumu skaits	Izmaksas apjoms (LVL)
Kopā	21 135	581 261,49	19 073	586 081,47
Krimināllietās	19 229	540 318,06	17 879	547 561,98
Civillietās	1776	37 783,22	1103	35 375,43
Administratīvajās lietās	90	1 865,41	125	2 268,06
Par juridiskās palīdzības sniegšanu Ārstniecības likuma 68. ¹ panta noteiktajā kārtībā	63	1294,80	32	876,00

Darbības rezultāti Valsts kompensāciju cietušajiem jomā

Salīdzinot 2008. un 2009.gada darbības rezultātus valsts kompensācijas cietušajiem jomā, redzams, ka 2009.gadā par 17% ir pieaudzis valsts kompensācijas pieprasījumu skaits.

Visvairāk valsts kompensācijas pieprasījumi saņemti martā, aprīlī un decembrī – attiecīgi 72, 60 un 87 pieprasījumi. Vidēji mēnesī JPA saņēma 57 valsts kompensācijas pieprasījumus, kas, salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, ir pieaudzis par 16%.

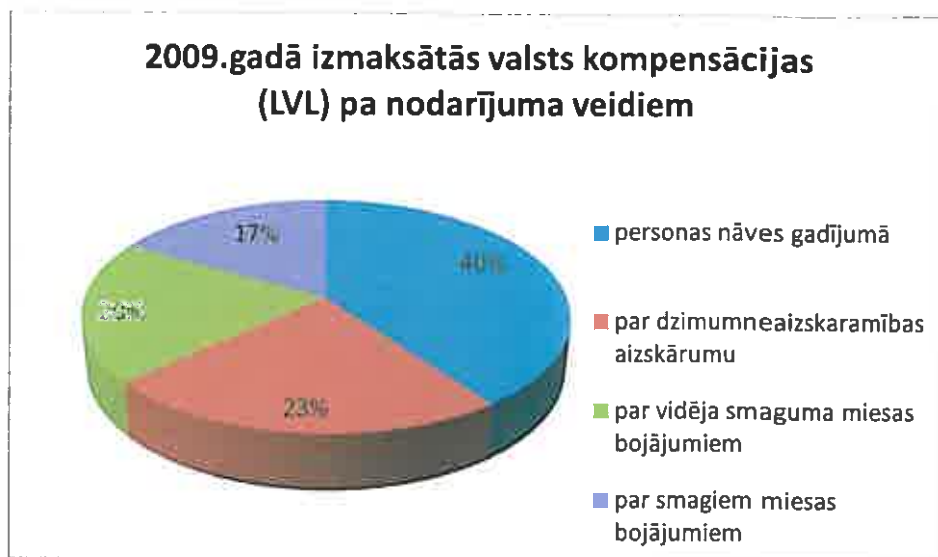
Pārskata gadā (par 2009.gadā kā arī iepriekšējā gadā saņemtajiem valsts kompensācijas pieprasījumiem) pieņemti 679 lēmumi par valsts kompensācijas piešķiršanu: 595 personām pieņemts pozitīvs lēmums un 83 personām kompensācijas izmaksa atteikta.

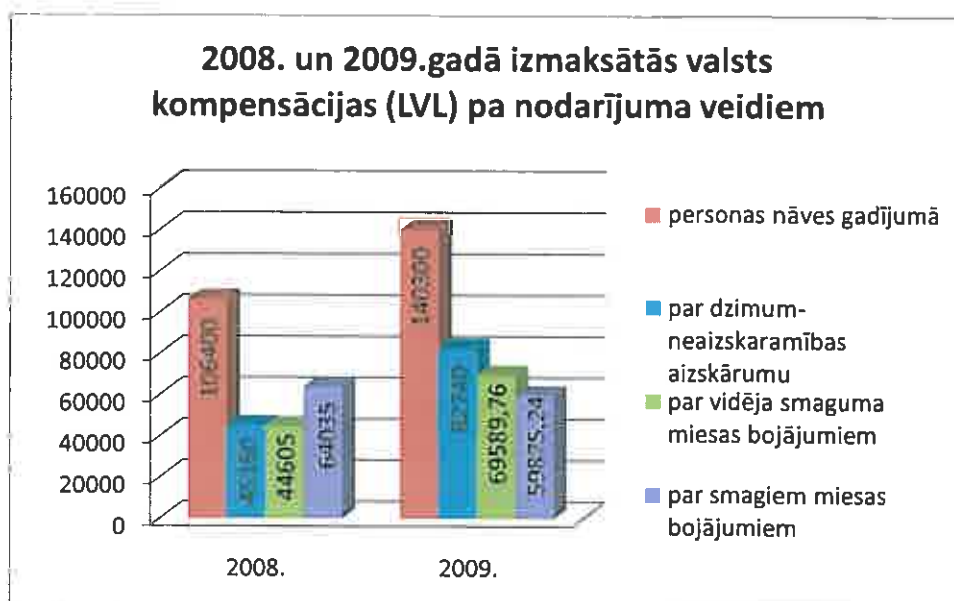
Salīdzinoši ar iepriekšējo gadu, 2009.gadā ir palielinājies pozitīvo lēmumu par valsts kompensāciju īpatsvars, līdz ar to samazinoties atteikuma lēmumu skaitam: 2009.gadā 88% gadījumos pieņemts personai pozitīvs lēmums, bet 12% atteikuma lēmums, savukārt, 2008.gadā – 86% pozitīvs lēmums un 14% atteikuma lēmums.

2009.gadā valsts kompensācija izmaksāta 595 personām, no tām 175 gadījumos izmaksāta, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, 103 personām par nodarītajiem smagiem miesas bojājumiem, 179 personām par nodarītajiem vidēja

smaguma miesas bojājumiem, bet 138 personai par tās dzimumneaizskaramības aizskārumu.

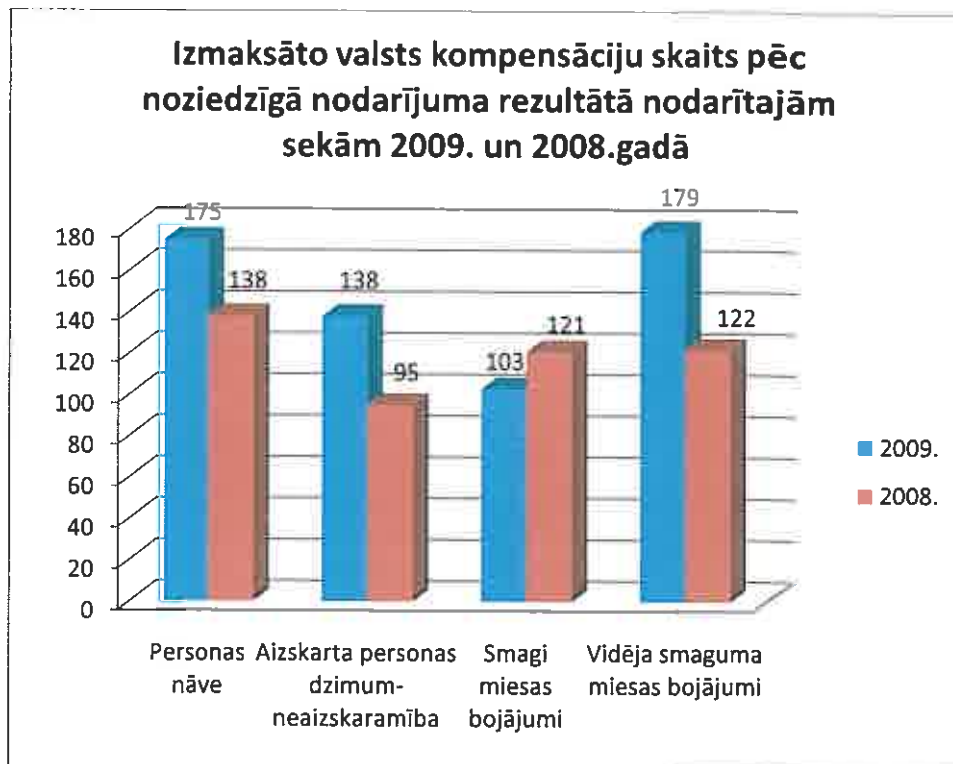
Pārskata gadā valsts kompensācijās izmaksāti 352 505,00 latu, no tiem 140 300,00 latu izmaksāti, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, 82 740,00 latu izmaksāti personām par to dzimumneaizskaramības aizskārumu, 69 589,76 latu izmaksāti personām par vidēja smaguma miesas bojājumiem, bet 59 875,24 latu personām par smagiem miesas bojājumiem.

Salīdzinoši 2008.gadā valsts kompensācijās izmaksāti 260 200 latu, no tiem 106 400 latu izmaksāti, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, 64 035 latu personām par smagiem miesas bojājumiem, 44 605 latu izmaksāti personām par vidēja

smaguma miesas bojājumiem, bet 45 160 latu izmaksāti personām par to dzimumneaizskaramības aizskārumu.

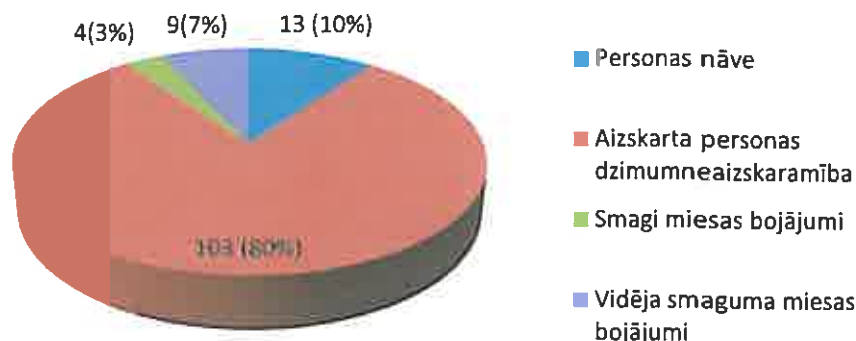
Jāatzīmē, ka visus gadus, kopš tiek izmaksātas valsts kompensācijas, lielākā daļa valsts kompensācijām atvēlēto līdzekļu tiek izmaksāta, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve.

Salīdzinot pārskata gada datus ar 2008.gada rādītājiem 2009.gadā par 27% ir palielinājies personu skaits, kam izmaksātas kompensācijas, ja noziedzīga nodarījuma rezultātā iestājusies personas nāve, par 45% - ja aizskarta cietušā dzimumneaizskaramība un par 47% - ja cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi. Turpretim personu skaits, kam tiek izmaksātas valsts kompensācijas par cietušajam nodarītiem smagiem miesas bojājumiem, ir samazinājies par 15%.

2009.gadā 129 valsts kompensācijas (22%) ir izmaksātas gadījumos, kad noziedzīgos nodarījumos par cietušo ir atzīta nepilngadīga persona. Salīdzinot ar 2008.gadu nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem izmaksāto valsts kompensāciju skaits ir palielinājies par 54%. Turklāt lielākā daļa (103 personām jeb 80% gadījumu) no tiem valsts kompensācijas ir izmaksātas sakarā par aizskartu cietušā dzimumneaizskaramību. 2008.gadā šo noziedzīgo nodarījumu īpatsvars bija 89%.

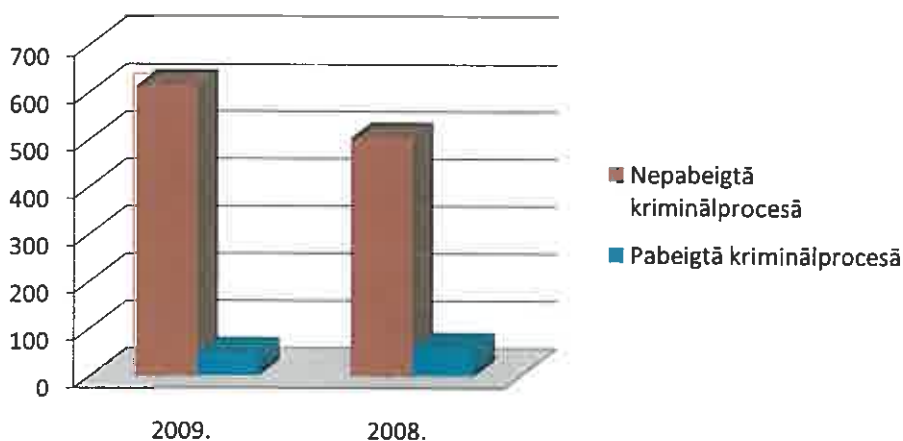
Nepilngadīgo pārstāvjiem izmaksātās valsts kompensācijas 2009.gadā

2009.gadā par 125% pieaudzis atteikumu skaits izmaksāt valsts kompensāciju nepilngadīgo cietušo pārstāvjiem. Tostarp ir palielinājies to gadījumu skaits, kad bērnu tiesību aizsardzības institūciju pārstāvji nerealizē nepilngadīgā cietušā tiesības saņemt valsts kompensāciju likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajā termiņā.

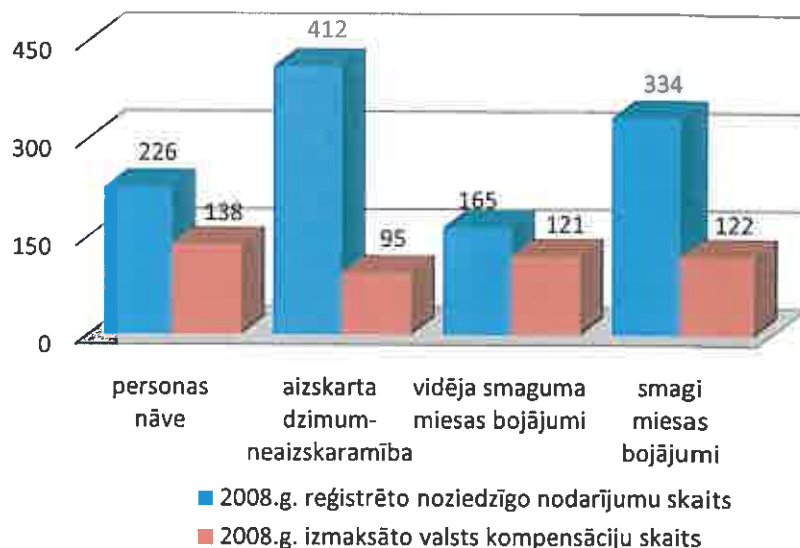
Tāpat kā 2008.gadā, arī 2009.gadā ir vērojama tendence pieprasīt valsts kompensāciju, ja kriminālprocesā nav pieņemts galīgais nolēmums. 2009.gadā valsts kompensācija kriminālprocesā, kurā nav pieņemts galīgais nolēmums, pieprasīta 613 gadījumos (93%), savukārt 48 gadījumos (7%) – kad kriminālprocess ir pabeigts vai stāties spēkā procesa virzītāja lēmums par kriminālprocesa izbeigšanu personu nereabilitējošu apstākļu dēļ, attiecīgi 2008.gadā – 503 (89,5%) un 59 (10,5%).

Valsts kompensācijas pieprasījumi pabeigtā un nepabeigtā kriminālprocesā

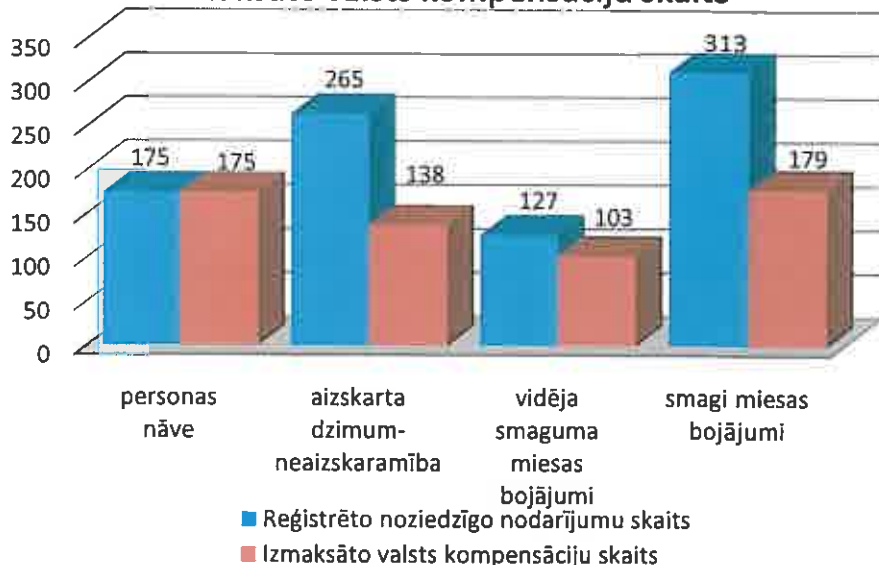

Salīdzinot datus par 2008. un 2009.gadā reģistrētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem¹ un šajā laika posmā izmaksātajām valsts kompensācijām, konstatējams, ka 2009.gadā ir pieaudzis to cietušo skaits, kas pieprasa valsts kompensāciju. Secināms, ka ir pieaugusi iedzīvotāju informētība par viņu tiesībām saņemt valsts kompensāciju.

2008. gadā reģistrēto noziedzīgo nodarījumu un izmaksāto valsts kompensāciju skaits

2009.gadā reģistrēto noziedzīgo nodarījumu un izmaksāto valsts kompensāciju skaits

¹ Iekšlietu ministrijas Informācijas centra dati par reģistrētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem. Pie noziedzīgajiem nodarījumiem, kuru rezultātā iestājusies personas nāve, norādīti tie noziedzīgie nodarījumi, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 116.-122. un 125.panta trešās daļas; pie noziedzīgajiem nodarījumiem, kuru rezultātā aizskarta cietušā dzimumneaizskaramība, norādīti tie noziedzīgie nodarījumi, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 159.-162. un 164.panta; pie noziedzīgajiem nodarījumiem, kuru rezultātā cietušajam nodarīti smagi miesas bojājumi, norādīti tie noziedzīgie nodarījumi, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 125.panta pirmās un otrās daļas; pie noziedzīgajiem nodarījumiem, kuru rezultātā cietušajam nodarīti vidēja smaguma miesas bojājumi, norādīti tie noziedzīgie nodarījumi, kas kvalificēti pēc Krimināllikuma 126.panta; valsts kompensācijas tiek izmaksātas arī gadījumos, piem., ja noziedzīgais nodarījums ir kvalificēts pēc Krimināllikuma 176.panta „Laupīšana” ceturtnās daļas, 231.panta „Huligānisms” otrās daļas un ir iestājušās likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” paredzētās sekas.

Piedziņa

Atbilstoši Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā un likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” noteiktajam, JPA minētajos likumos noteiktajos gadījumos un kārtībā veic ar juridisko palīdzību saistīto izdevumu un cietušajam izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu.

Persona, kas saņēmusi valsts nodrošināto juridisko palīdzību, atmaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus pilnā apmērā, ja JPA konstatē, ka:

- 1) persona ir norādījusi īstenībai neatbilstošas ziņas, kas bijušas par pamatu juridiskās palīdzības saņemšanai;
- 2) persona ļaunprātīgi izmanto savas tiesības uz juridisko palīdzību;
- 3) persona ir nepamatoti saņēmusi juridisko palīdzību.

2009.gadā JPA nav konstatējusi nevienu gadījumu, kad personai, kas saņēmusi juridisko palīdzību, būtu jāatmaksā ar juridisko palīdzību saistītos izdevumus.

Savukārt, pienākums atmaksāt valsts budžetā cietušajam izmaksāto valsts kompensāciju ir:

- 1) cietušajam, ja viņš apzināti sniedzis nepatiesas ziņas, lai saņemtu valsts kompensāciju;
- 2) apsūdzētajam, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā.

Cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu JPA īsteno gan attiecīgā kriminālprocesa ietvaros, gan Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā. 2009.gadā JPA veica pārbaudi 903 administratīvajās lietās par valsts kompensācijas piedziņu un 496 lietās vērsās pie procesa virzītāja (prokurora) ar lūgumu pieteikt un uzturēt tiesā pieteikumu par cietušajam izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu valsts interesēs. 182 lietās tiesas no apsūdzētā, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, piedzinušas valsts budžetā cietušajam izmaksāto valsts kompensācijas summu. Tādējādi valsts budžetā 2009.gadā atgūti Ls 3435. Citos gadījumos tiesas nolēmumi vēl nav izpildīti.

2009.gada 1.augustā spēkā stājās grozījumi likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, kas būtiski papildināja un precizēja regulējumu attiecībā uz cietušajiem izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu kriminālprocesā, kurā jau ir stājies spēkā galīgais nolēmums. Šādos gadījumos izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa tiek veikta JPA stājoties cietušā (piedzinēja) vietā izmaksātās valsts kompensācijas apmērā, ja ar tiesas nolēmumu par labu cietušajam no apsūdzētā, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā piedzīta kaitējuma kompensācija, vai pieņemot lēmumu par izmaksātās valsts kompensācijas piedziņu.

2009.gadā veiktie pasākumi JPA darba optimizācijai, pakalpojumu kvalitātes uzlabošanai

JPA darba optimizācija 2009.gadā

2009.gadā optimizējot JPA darbību, atbilstoši piešķirtajam finansējumam, tika veikta iestādes struktūras reforma, darbinieku skaita un atalgojuma samazinājums:

- JPA kopējais finansējums 2008.gadā bija Ls 1 886 793, 2009.gadā – Ls 1 719 325, no tiem JPA uzturēšanas izdevumi 2009.gadā bija Ls 610 296, kas sastāda Ls 402 054 (39,71%) lielu samazinājumu salīdzinot ar 2008.gadā piešķirto finansējumu JPA uzturēšanai.
- 2009.gada 5.janvārī administrācijā bija 46 amata vietas, bet uz 2009.gada 31.decembri 41 amata vieta. Likvidēta Informācijas tehnoloģiju nodaļa un iekšējā audita nodaļa, iekšējā audita un sabiedrības informēšanas funkcijas nodotas Tieslietu ministrijai kopā ar šim mērķim piešķirto valsts budžeta finansējumu. Darbinieku atlīdzībai 2008.gadā piešķirtais finansējuma apjoms bija Ls 559 167, 2009.gadā - Ls 377 462. Tas sastāda 32,5 % lielu samazinājumu.
- Precēm un pakalpojumiem 2008.gadā piešķirtais finansējuma apjoms bija Ls 431 517, 2009.gadā - Ls 231 168, kas tika izlietoti preču iegādei un dažādu pakalpojumu apmaksai, no kuriem lielāko izmaksu summu sastāda IT uzturēšanas, telpu nomas un uzturēšanas izmaksas. Kopējais 2009.gadā precēm un pakalpojumiem iztērēto līdzekļu samazinājums salīdzinot ar 2008.gadu sastāda 46,43%.

Lai nodrošinātu efektīvāku iestādes funkciju izpildi 2009.gadā pēc finansējuma samazināšanas:

1) JPA veica virkni pasākumu, optimizējot valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības piešķiršanas procedūru. Ar 2009.gada 1.jūliju samazinātā finansējuma dēļ ir sašaurināts to personu loks, kas var pieprasīt valsts nodrošināto juridisko palīdzību – šobrīd tās ir personas, kurām ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss (izziņu izsniedz pašvaldība), personas, kuras atrodas pilnā valsts vai pašvaldības apgādībā, un tikai izņēmuma gadījumos valsts nodrošināto juridisko palīdzību var pieprasīt personas, kuras pēkšņi nonākušas tādā situācijā un materiālajā stāvoklī, kas tām liedz nodrošināt savu tiesību aizsardzību (stihisku nelaimju, nepārvaramas varas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ).

Kopš 2009.gada 1.jūlija ir samazināti arī valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības saņemšanas gadījumi. Vairs netiek piešķirta juridiskā palīdzība, ja tās pieprasīšana ir saistīta aizdevuma līguma izpildē un juridisko palīdzību ir pieprasījis aizdevējs, ja pieprasījums ir saistīts ar greznumlietām vai greznumpakalpojumiem, ir precizēts, ka juridisko palīdzību nevar saņemt

gadījumos, kas tieši saistīts ar pieprasītāja visa veida saimniecisko darbību, komercdarbību vai neatkarīgu profesionālo darbību, kā arī citos gadījumos.

2) Lai nodrošinātu tiesisku un efektīvu cietušajiem izmaksāto valsts kompensāciju piedziņas mehānismu 2009.gada 11.jūnijā tika veikti grozījumi likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”, kas stājās spēkā 2009.gada 1.augustā. Ar šī likuma spēkā stāšanos tika noteikta detalizēta kārtība, kādā nodrošināma izmaksātās valsts kompensācijas piedziņa no cietušā, kurš apzināti sniedzis nepatiesas ziņas, lai saņemtu valsts kompensāciju, kā arī no apsūdzētā, kas atzīts par vainīgu noziedzīga nodarījuma izdarīšanā. Turklāt minētajā likumā nostiprinātās normas atsevišķos gadījumos ļauj JPA neuzsākt vai izbeigt izmaksātās valsts kompensācijas summas piedziņu.

Kvalitātes vadības sistēma

JPA ir ieviesusi Kvalitātes vadības sistēmu un 2008.gada 13.maijā saņēma kvalitātes vadības sistēmas ISO 9001:2000 sertifikātu. JPA ir identificējusi procesus diviem pakalpojumu veidiem: valsts kompensāciju izmaksa tišos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un lēmumu pieņemšana par valsts nodrošināto juridisko palīdzību. 2009.gada janvārī un oktobrī JPA veikts sistēmas uzraudzības audits, ko nodrošina SIA „Bureau Veritas Latvia”.

EK speciālās programmas „Krimināltiesības” granta projekts

2009.gadā ir noslēdzies projekts „Labākās pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā”.

Minētā projekta mērķis bija izzināt citu Eiropas Savienību dalībvalstu pieredzi un sistēmu valsts kompensāciju tišos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem nodrošināšanā, un izpētīt valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sniegšanas mehānismu, identificējot iespējamās problēmu jautājumus un to risinājumus.

Iegūtā informācija atspoguļo vairākās Eiropas Savienības dalībvalstīs esošās valsts kompensāciju cietušajiem un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas. Pamatojoties uz Eiropas Savienības dalībvalstu pieredzi valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem jomā tika gūta informācija par dažādiem minēto sistēmu modeļiem. Salīdzinot un analizējot attiecīgajā Eiropas Savienības dalībvalstī izveidotos mehānismus, tas atvieglo un sekmē valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmu pilnveidošanu un grozījumu veikšanu normatīvajos aktos par pamatu ņemot labāko Eiropas Savienības dalībvalstu pieredzi, to sasaistot ar jau valstī izveidoto valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmu.

2009.gadā projekta ietvaros ir veiktas četras izpētes vizītes (Ungārijas Republika, Beļģijas Karaliste, Apvienotā Karaliste, Nīderlandes Karaliste). Balstoties uz vizīšu laikā iegūto informāciju no Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm, tika pilnveidotas aptaujas lapas, lai rastu izsmeljošākas atbildes uz aptaujas lapu jautājumiem par valsts

2009.gadā projekta ietvaros ir veiktas četras izpētes vizītes (Ungārijas Republika, Beļģijas Karaliste, Apvienotā Karaliste, Nīderlandes Karaliste). Balstoties uz vizīšu laikā iegūto informāciju no Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm, tika pilnveidotas aptaujas lapas, lai rastu izsmeļošākas atbildes uz aptaujas lapu jautājumiem par valsts kompensāciju cietušajiem un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmu kopumā katrā no Eiropas Savienības dalībvalstīm. 2009.gada 29.aprīlī tika organizēta starptautiskā konference „Juridiskā palīdzība un atbalsts noziegumos cietušajiem”, kuras gaitā Latvijas Republikas un Eiropas Savienības dalībvalstu (Lietuvas Republika, Igaunijas Republika, Zviedrijas Karaliste, Apvienotā Karaliste, Ungārijas Republika, Nīderlandes Karaliste, Beļģijas Karaliste, Portugāles Republika) kompetento iestāžu pārstāvji piedalījās diskusijās, kas skar valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem jautājumus. Minētajā konferencē bija iespēja piedalīties gan Eiropas Savienības dalībvalstu kompetento iestāžu ekspertiem, gan visiem interesentiem. Katrs no interesentiem varēja gūt priekšstatu par konkrētās Eiropas Savienības dalībvalsts izveidoto valsts kompensāciju cietušajiem un valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmu, kā arī rast atbildes uz interesējošiem jautājumiem.

Projekta „Labākās pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā” ietvaros ir sagatavota rokasgrāmata „*Legal aid and compensations to crime victims in the EU. Aide juridictionnelle et indemnisation des victimes d’actes criminels dans l’Union européenne*”, kurā apkopota informācija par Eiropas Savienības dalībvalstu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmām (atbilstoši projekta nosacījumiem angļu un franču valodā). Minētā rokasgrāmata tika iesniegta Eiropas Komisijai, iesaistītajām Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kā arī tā ir pieejama JPA interneta mājas lapā:

http://www.jpa.gov.lv/lat/aktualitates/informativie_materiali/.

Novērtējums par JPA darbības stratēģiju 2007.-2009.gadam

Juridiskās palīdzības administrācijas darbības stratēģija 2007.-2009.gadam ir izstrādāta atbilstoši Tieslietu ministrijas darbības stratēģijā 2007.-2009.gadam noteiktajiem darbības mērķiem un darbības virzieniem, kā arī, lai efektīvi izpildītu Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem” un nolikumā noteiktās funkcijas un uzdevumus, kā arī īstenotu politikas plānošanas dokumentos noteiktos mērķus.

Stratēģijas darbības posmā veiktās darbības virzienu aktivitātes noritējušas saskaņā ar stratēģijā identificētajiem mērķiem un uzdevumiem. Vairums stratēģijā izvirzīto uzdevumu ir sasniegti, vienlaikus norādāms, ka uzdevumu izpilde turpināsies arī nākamajos plānošanas periodos. Dažos gadījumos uzdevumu izpildes attiecīgajai problēmai ir rasti alternatīvi risinājumi, neīstenoto uzdevumu izpilde (piemēram – palielināt valsts kompensācijas cietušajiem apmēru) nav bijusi iespējama iepriekš neparedzētu apstākļu dēļ, kas saistīti ar smago ekonomisko situāciju valstī.

1) Īstenojot JPA darbības stratēģijā 2007.–2009.gadam iekļautos vidējā termiņa uzdevumus un pasākumus darbības virzienam – valsts kompensācijas cietušajiem – JPA stratēģijas īstenošanas periodā kopumā mērķis ir sasniegts:

- nodrošināta valsts kompensāciju izmaksa cietušajiem;
- izveidots un uzturēts valsts kompensācijas reģistrs, kurā iekļauj ziņas par valsts kompensācijas izmaksāšanu cietušajiem, par atteikumiem to izmaksāt;
- uzsākta sadarbība ar citu Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentajām iestādēm Eiropas Komisijas programmas „Krimināltiesības” projekta „Labākas pieredzes atlase Eiropas Savienības valstīs noziegumu upuru atbalstā un valsts garantētās palīdzības sniegšanā tiesvedībā” ietvaros;
- lai nodrošinātu tiesisku un efektīvu piedziņas procesu, kā arī īstenotu vienotu tiesību normu piemērošanu, JPA izstrādāja likumprojektu „Grozījumi likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem””, kurā definēja JPA tiesības piedziņas funkciju nodrošināšanā un noteica piedziņas kārtību;
- veikta sabiedrības un atbildīgo institūciju informēšana par valsts kompensāciju izmaksas kārtību, kā rezultātā ik gadu palielinās valsts kompensācijas pieprasījumu skaits.

2) Īstenojot JPA darbības stratēģijā 2007.–2009.gadam iekļautos vidējā termiņa uzdevumus un pasākumus darbības virzienam – valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība – JPA stratēģijas īstenošanas periodā mērķis ir sasniegts:

- izstrādāta koncepcija par juridiskās palīdzības nodrošināšanas ekonomisko pamatojumu un pieejamību reģionos, kuras rezultātā secināts, ka nav nepieciešams veidot administrācijas reģionālās nodaļas, jo esošo normu iedzīvināšana un efektīvāku pienākumu pārdale starp jau esošajām valsts, pašvaldības un tiesībaizsardzības institūcijām, vienlaikus piesaistot nevalstiskās organizācijas, spēj nodrošināt valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības

saņemšanu ikvienai personai, kas atbilst Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā noteiktajai personu kategorijai, kurai ir tiesības saņemt valsts nodrošināto juridisko palīdzību;

- efektivizēta personas iesniegumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumam izskatīšanas procedūra, padarot to vienkāršu, ērtu un saprotamu personai, kura pieprasa juridisko palīdzību;
- palielināts samaksas apmērs juridiskās palīdzības sniedzējiem par sniegto juridisko palīdzību;
- palielināts ar juridiskās palīdzības sniedzējiem noslēgto juridiskās palīdzības līgumu skaitu, kā rezultātā līdz 2009.gada beigās juridiskās palīdzības sniedzēju skaits ar kuriem noslēgti juridiskās palīdzības līgumi ir gandrīz dubultojies;
- attīstīta sadarbība ar kompetentām citu valstu iestādēm, sniedzot juridisko palīdzību un sadarbojoties juridiskās palīdzības sniegšanā pārrobežu strīdos
- izveidots un tiek uzturēts Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības reģistrs;
- palielināta sabiedrības informētība par juridisko palīdzību, kā rezultātā ik gadu palielinās valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības pieprasījumu skaits.

JPA personāls

2009.gadā beigās JPA bija 41 štata vieta, no tām 21 valsts civildienesta ierēdņu un 20 darbinieku amatu vietas. Nodarbināti bija 39 darbinieki.

Darbs JPA noritēja šādās struktūrvienībās: Administratīvā nodaļa, Lietvedības nodaļa, Budžeta un finanšu nodaļa, Piedziņas nodaļa, Juridiskā nodaļa un Juridiskās palīdzības nodrošinājuma nodaļa. 2009.gadā JPA tāpat kā visā valsts pārvaldē notika būtiskas pārmaiņas, tika veikta budžeta izdevumu samazināšana, struktūra tika optimizēta un pilnveidota. Tieslietu ministrija no 2009.gada 1.jūlija centralizēja iekšējā audita veikšanas un sabiedrisko attiecību veidošanas funkcijas, tāpēc tika likvidēta iekšēja audita nodaļa un sabiedrisko attiecību speciālista amats. Štata vietu skaits salīdzinot ar 2008.gada nogali pārskatā gadā tika samazināts par 7 štata vietām, kas sastāda 15%. Šāds cilvēkresursu zaudējums tik mazai iestādei kā JPA ir ļoti būtisks.

No iestādē nodarbināto darbinieku skaita 32 bija sievietes, t.i. 82 %, bet 7 – vīrieši, t.i. 18 %.

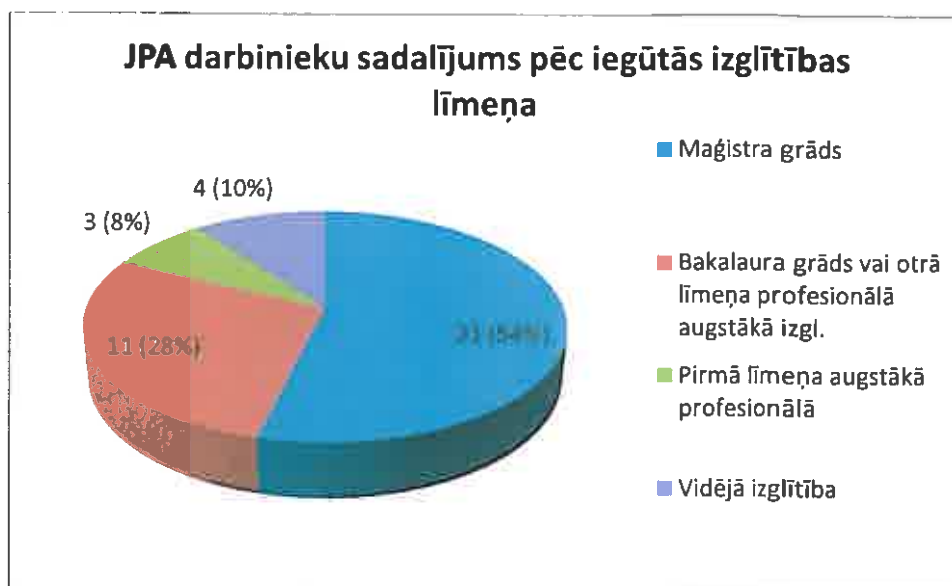

Darba attiecības ar JPA 2009.gadā pārtrauca kopumā 8 darbinieki, bet stājās darbā – 3 darbinieki.

Pārskata gadā JPA strādājošo vidējais vecums ir 31,2 gadi, bet sadalījums vecuma grupās ir šāds:

- vecumā no 20 līdz 29 gadiem - 24 darbinieki;
- vecumā no 30 līdz 39 gadiem – 10 darbinieki;
- vecumā no 40 līdz 49 gadiem – 3 darbinieki;
- vecumā no 50 līdz 59 gadiem – nav darbinieku;
- vecumā no 60 līdz 69 gadiem – 2 darbinieki;

JPA attīstību un kvalitatīvu uzdevumu izpildi nodrošināja profesionāls personāls. No 39 strādājošiem JPA darbiniekiem: 21 darbiniekam ir maģistra grāds, 11 darbiniekiem ir bakalaura grāds vai otrā līmeņa profesionālā augstākā izglītība, 3 darbiniekiem ir pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība un 4 darbiniekiem – vidējā izglītība.

Darbinieki 2009.gadā apmeklēja arī dažādus kursus profesionālās kvalifikācijas celšanai.

JPA atbalsta savu darbinieku centienus profesionālajā izaugsmē un tos novērtē. 2009.gada nogalē 9 darbiniekiem ir piešķirti JPA apbalvojumi (par ieguldījumu JPA attīstībā, par kvalitātes vadības sistēmas darbības nodrošināšanu; par ieguldījumu valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas pilnveidošanā; par ieguldījumu valsts kompensācijas sistēmas pilnveidošanā, par ieguldījumu valsts budžeta līdzekļu piedziņas mehānisma pilnveidošanā; par priekšzīmīgu pienākumu pildīšanu, iniciatīvu un labiem darba rezultātiem).

Viens darbinieks saņēma Tieslietu ministrijas iedibināto apbalvojumu – Goda diplomu par godprātīgu un priekšzīmīgu amata pienākumu pildīšanu.

2009.gadā JPA turpināja iepriekš uzsākto sabiedrības informēšanu par juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem saistītajiem jautājumiem. Saistībā ar grozījumiem normatīvajos aktos, tika aktualizēti informatīvie materiāli „Valsts kompensācijas cietušajiem” un „Valsts nodrošinātā juridiskā palīdzība maznodrošinātām un trūcīgām personām”. Šie informatīvie materiāli tika izsūtīti NVO, valsts un pašvaldību iestādēm.

Lai operatīvi un pēc iespējas plašāk informētu sabiedrību un nodrošinātu precīzu informāciju, iestādes interneta mājas lapā www.jpa.gov.lv, regulāri tiek aktualizēta informācija, ieskaitot nosūtīto informāciju masu saziņas līdzekļiem, publikācijas presē un jaunākos statistikas datus. Pārskata gada iedzīvotāji aktīvi izmantoja bezmaksas informatīvo tālruni 8000 18 01. Kā rāda prakse, informatīvo tālruni izmanto intereseanti par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensācijas saņemšanas iespējām.

Ar JPA sadarbību tapuši vairāki publikāciju cikli centrālajos un reģionālajos masu saziņas līdzekļos un portālos, kā arī sniegtas intervijas raidījumiem Latvijas televīzijā un radio.

Lai informētu valsts un pašvaldību darbiniekus, it īpaši pašvaldību sociālos dienestu darbiniekus, JPA rīkoja seminārus Latvijas reģionos. Šādu izvēli pamato apstāklis, ka pašvaldību darbiniekiem ir visprecīzākā informācija, kāda palīdzība un atbalsts ir nepieciešams attiecīgās pašvaldības iedzīvotājiem. Līdz ar to sociālajiem darbiniekiem ir iespējams nepastarpināti informēt iedzīvotājus par valsts sniegto atbalstu. Vienlaikus pašvaldības izvērtē un piešķir trūcīgas vai maznodrošinātas personas statusu, kas kalpo par vienu no kritērijiem, lai saņemtu valsts nodrošināto juridisko palīdzību. No semināra dalībnieku puses šādi semināri tika vērtēti atzinīgi un tika saņemts ierosinājums tos rīkot biežāk.

Ir izveidota pašvaldības darbinieku u.c. valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības nodrošināšanā ieinteresēto personu elektroniskā vēstkopa, kuru iespējams izmantot informācijas un pieredzes apmaiņai.

2009.gadā JPA rīkoja starptautisku konferenci „Juridiskā palīdzība un atbalsts noziegumos cietušajiem”, kuras ietvaros dalījās pieredzē par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības un valsts kompensāciju cietušajiem sistēmu ar kolēģiem no Lietuvas Republikas, Igaunijas Republikas, Zviedrijas Karalistes, Apvienotā Karalistes, Ungārijas Republikas, Nīderlandes Karalistes, Beļģijas Karalistes, Portugāles Republikas.

Kopumā veiktie pasākumi ir sekmējuši sabiedrības izpratni par JPA sniegtajiem pakalpojumiem un to nodrošināšanas kārtību.

2010.gadā tiks turpināta JPA struktūras optimizēšana, atbilstoši funkciju auditam un piešķirtajam finansējumam. Lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un efektivitāti samazināta finansējuma apstākļos, ir plānots:

- 1) pilnveidot sadarbību ar juridiskās palīdzības sniedzējiem, izstrādājot priekšlikumus grozījumiem Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā, kas noteic kārtību, kādā izskata iesniegumus par juridiskās palīdzības sniedzēja statusa iegūšanu un novērtē sniegtās juridiskās palīdzības kvalitāti;
- 2) izvērtēt likuma „Grozījumi Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā”, kas stājās spēkā 2009.gada 1.jūlijā, efektivitāti un ietekmi uz valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmu, kā arī izstrādāt priekšlikumus valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības sistēmas tālākai optimizēšanai saistībā ar Regulas (EK) Nr.4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās ieviešanu Latvijā, veicot grozījumus Valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības likumā;
- 3) apkopot praksē konstatētās problēmas izmaksātās valsts kompensācijas cietušajiem piedziņā, pilnveidot piedziņas procedūras, izstrādājot iekšējos normatīvos aktus un priekšlikumus grozījumiem likumā „Par valsts kompensāciju cietušajiem”;
- 4) turpināt attīstīt pakalpojumu pieejamību un izpratni par JPA sniegtajiem pakalpojumiem, pilnveidojot sadarbību ar pašvaldību sociālo dienestu darbiniekiem un kriminālprocesa virzītājiem (polīciju, prokuratūru, tiesu).